

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันนี้ประเทศต่าง ๆ ในโลกกำลังเผชิญปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง อาทิเช่น การขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติอันเนื่องมาจากจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น และขาดการจัดการที่ดี ภาวะมลพิษในเมืองใหญ่ ฝนกรดและภาวะเรือนกระจก เป็นต้น ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่กำลังเผชิญปัญหาดังกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งที่ประเทศไทยเคยอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันงดงาม บัดนี้จำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ประกอบกับความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทำให้เกิดการแก่งแย่งและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย จนภาวะธรรมชาติขาดความสมดุลย่นาไปสู่ความแห้งแล้งและภัยธรรมชาติในหลายท้องที่ รวมทั้งคุณภาพชีวิตที่ด้อยลงของประชาชนไทยโดยทั่วไปอีกด้วย กระทรวงศึกษาธิการ จึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือแก้ไขปัญหาดังกล่าวในระยะยาวควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาระยะสั้นของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังว่าการศึกษาคจะช่วยให้นักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไปเกิดความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาอีกทั้งร่วมแรงร่วมใจกันแก้ไขสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ ให้ยั่งยืนเป็นมรดกตกทอดแก่ชาวไทยและของชาวโลกสืบต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป.)

ในปี พ.ศ. 2513 กระทรวงศึกษาธิการได้บูรณาการเนื้อหาเรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษานหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา แต่เนื่องจากการบรรจุเนื้อหาในลักษณะดังกล่าวเป็นการศึกษาเพียงเพื่อให้รู้และไม่มี การดำเนินอย่างจริงจัง เพราะในขณะนั้นเรายังมีทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหลือเฟือ และปัญหาสิ่งแวดล้อมก็ยังไม่เห็นเด่นชัดเช่นทุกวันนี้ อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษเริ่มจะทวีความรุนแรงมากขึ้น การแก้ไขปัญหาล้อมรอบระยะยาวจึงยังไม่มีอะไรดีไปกว่าการให้การศึกษาแก่ประชาชนทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน และจัดในทุกระดับชั้นตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับ

อุดมศึกษา สำหรับในระดับประถมศึกษาอันเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนนั้น ในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้สอดแทรกเนื้อหาสิ่งแวดล้อมศึกษาไว้ในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ แต่เนื้อหาส่วนใหญ่บูรณาการอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตทุกระดับชั้น โดยลักษณะเนื้อหาเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวและกว้างออกไปตามระดับอายุ และการจัดเนื้อหาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่นต่าง ๆ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามลำดับ ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของกลุ่มวิชานี้ก็เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้พื้นฐานที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน ฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงต้องจัดให้ผู้เรียนรับรู้สิ่งที่อยู่รอบตัวเขาหรือสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเขา รวมทั้งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดพิจารณา วิเคราะห์ ประเมินค่าและตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่เขารับรู้ก็จะทำให้เกิดกระบวนการคิด ซึ่งนำไปสู่ การคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นตามที่หลักสูตรมุ่งหมาย (สุมน อมรวิวัฒน์, 2526) การสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมาย จึงต้องสอนสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวผู้เรียน เพราะจะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและนำความรู้ไปใช้ได้จริง

แต่จากสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน สิ่งแวดล้อมในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันออกไปตามเมืองใหญ่ ๆ ที่มีประชากรหนาแน่น มีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมและนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามามากมายตามนโยบายการพัฒนา เศรษฐกิจที่เป็นอยู่ขณะนี้ย่อมมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างไปจากแต่ละท้องถิ่นและแต่ละภาคด้วย อนึ่งในพื้นที่ที่มีการขยายการอุตสาหกรรมนั้น สิ่งหนึ่งที่จะต้องคำนึงถึงก็คือ การเตรียมประชาชนให้รู้และเข้าใจถึงปัญหาผลกระทบที่จะตามมาอีกด้วย จะเห็นว่า การจัดเนื้อหาสิ่งแวดล้อมศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พ.ศ. 2521 นั้นยังกว้างและมีความเป็นกลางอยู่มาก ดังนั้น เพื่อให้การจัดหลักสูตรสอดคล้องกับเหตุการณ์และสอดคล้องกับนโยบายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มีการพัฒนาหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ตามแผนแม่บทโครงการสิ่งแวดล้อมศึกษา (พ.ศ. 2534 - 2539) ในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยเน้นให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในบ้านและชุมชน สามารถปฏิบัติตามหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของบ้านและชุมชน ตลอดจนอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมในชุมชนได้

จังหวัดสระบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่กำลังประสบกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ดังจะเห็นได้จากในอดีต จังหวัดสระบุรีเคยเป็นอยู่ชานเมืองและมีผลผลิตต่อไร่สูง แต่ปัจจุบันนี้เริ่มถดถอยเนื่องจากปริมาณน้ำไม่แน่นอน บริเวณที่ราบลุ่มที่ตอน ด้านตะวันออกมีการบุกรุกทำลายป่าเพื่อปลูกพืชไร่จนกลายเป็นแหล่งผลิตข้าวโพด ข้าวฟ่างและปศุสัตว์ที่สำคัญของประเทศปัจจุบันการชะล้างพังทลายของดินอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม บริเวณตอนใต้ของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง ในอดีตมีการปลูกข้าว แต่ปัจจุบันอุตสาหกรรมได้กระจายออกจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเข้าสู่พื้นที่อย่างใหม่เป็นระเบียบ ทำให้เกิดปัญหาการใช้ที่ดินอย่างสิ้นเปลืองและปัญหามลภาวะเสื่อมโทรม อย่างไรก็ตามจังหวัดสระบุรีมีโอกาสขยายฐานเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับกรุงเทพและปริมณฑล เนื่องจากแนวโน้มการขยายตัวของอุตสาหกรรมในกรุงเทพและปริมณฑล เริ่มกระจายสู่บริเวณใกล้เคียงที่มีศักยภาพสูง โดยเฉพาะจังหวัดสระบุรีเป็นพื้นที่เชื่อมติดต่อกับกรุงเทพและปริมณฑลโดยตรง ช่วยสนับสนุนให้ขยายฐานอุตสาหกรรมได้อย่างกว้างขวาง ที่ตั้งของจังหวัดสระบุรีเป็นประตูเข้าออกระหว่างกรุงเทพ กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ มีระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ความได้เปรียบที่เป็นศูนย์กลางคมนาคมขนส่งระหว่างภาคศูนย์กลางรวบรวมและกระจายผลผลิตด้านเกษตร ดึงดูดให้เกิดการลงทุนอุตสาหกรรมใหม่ โดยเฉพาะเครื่องจักรที่มีความแม่นยำเที่ยงตรงสูง ซึ่งต้องอยู่ในพื้นที่ไกลทะเลรวมทั้งการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการแปรรูปเกษตรขั้นต้น โดยเฉพาะเพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการรักษาคุณภาพบรรจุหีบห่อ ผัก - ผลไม้ และเนื้อสัตว์ ความพร้อมของปัจจัยการผลิตทั้งวัตถุดิบการเกษตร ทรัพยากรแร่ธาตุที่อุดมสมบูรณ์สนับสนุนให้จังหวัดสระบุรีเป็นเมืองศูนย์กลางการพัฒนาอุตสาหกรรมของภาคกลางตอนบน (จังหวัดสระบุรี, 2536)

จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้จังหวัดสระบุรีมีแนวโน้มการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น จากตัวเลขสถิติในปี พ.ศ. 2533 มีจำนวน 486 โรงงาน ปี พ.ศ. 2536 มีจำนวน 646 โรงงาน เพิ่มขึ้นจากเดิม 160 โรงงาน (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระบุรี, 2535) การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมและชุมชนอย่างรวดเร็ว ย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชนทั้งทางบวก คือ เป็นแหล่งงานเศรษฐกิจและผลกระทบต่อทางลบ ได้แก่ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษอันเป็นผลมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรม เช่น ปัญหามลพิษจากฝุ่นหินจากโรงงานอุตสาหกรรม โม่ บดและย่อยหิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม คือ ความสิ้นเปลืองการฟุ้งกระจายของฝุ่นจากการขนส่งและระเบิดหิน ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง การ

ทำลายทัศนียภาพตามธรรมชาติ ตลอดจนผลกระทบต่อแหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิต รวมทั้งมีผลต่อสุขภาพ อนามัยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง ปัญหาน้ำเสียของแม่น้ำป่าสักซึ่งเป็นผลมาจากการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นและการขยายตัวของชุมชนที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำป่าสัก ทำให้น้ำเน่าแม่น้ำป่าสักเกิดมลพิษ คือ มีปริมาณของโลหะหนักจากพวกสารปรอท ตะกั่วและแคดเมียมเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง ปัญหาการใช้ประโยชน์จากที่ดินที่ไม่เหมาะสม ผิวน้ำดินถูกชะล้างและพังทลาย ทำให้ดินอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม เกิดการแก่งแย่งใช้ทรัพยากรพื้นที่ การเกษตรที่มีความอุดมสมบูรณ์ถูกรุกทำลาย ทำให้จังหวัดสระบุรีประสบกับปัญหามลภาวะและสภาพแวดล้อมกำลังจะเป็นพิษมากขึ้น

ปัญหามลภาวะและสภาพแวดล้อมเป็นพิษของจังหวัดสระบุรี ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสระบุรีอยู่ในขณะนี้ อาจก่อให้เกิดอันตรายถึงชีวิตได้ ซึ่งนิตยา มหาผลและนางลักษณ์ ตรงศีลสัตย์ (2533) ได้กล่าวถึง สภาพแวดล้อมที่กำลังเป็นพิษและมีภัยต่อชีวิตมนุษย์ทุกเพศทุกวัย ทั้งนี้เพราะมนุษย์ได้พำนักอาศัยอยู่ในท่ามกลางความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกำลังสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่ผิดปกติอยู่อย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ เช่น มะเร็ง ความผิดปกติของการของทารก ความผิดปกติของระบบประสาทและสมอง โรคทางเดินหายใจอักเสบเรื้อรัง การอักเสบของกล้ามเนื้อ กระดูกและข้อ โรคหัวใจ โรคระบบทางเดินอาหาร โรคระบบทางเดินปัสสาวะและอวัยวะสืบพันธุ์ ความผิดปกติของเลือดและระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย เพื่อเป็นการเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา พ.ศ. 2535 ด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยมีจุดเน้นให้โรงเรียนในสังกัดจังหวัดสระบุรี จัดหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาให้ยึดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น โดยให้นักเรียนมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและปัญหาของสิ่งแวดล้อม รู้จักวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่ได้รับจากปัญหาสิ่งแวดล้อม มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากการตัดสินใจของตนเอง เพื่อประโยชน์ในการธำรงรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนในจังหวัดสระบุรีให้ดียิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งปัจจุบันได้ใช้ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ว่ามีสภาพและปัญหาอย่างไร เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพของจังหวัดสระบุรีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี
2. ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการจัดหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 การเตรียมการจัดหลักสูตร
 - 2.1.1 การวางแผนการจัดหลักสูตร
 - 2.1.2 การจัดทำแผนการสอน
 - 2.1.3 การจัดเตรียมบุคลากร
 - 2.1.4 การจัดเตรียมหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร
 - 2.1.5 การจัดเตรียมสื่อการสอน
 - 2.1.6 การจัดเตรียมสถานที่
 - 2.1.7 การจัดเตรียมการวัดและประเมินผลการเรียน
 - 2.1.8 การจัดเตรียมการนิเทศและการติดตามผลการเรียน
- 2.2 การดำเนินการจัดหลักสูตร
 - 2.2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.2.2 การใช้สื่อการเรียนการสอน
 - 2.2.3 การใช้สถานที่
 - 2.2.4 การวัดและประเมินผลการเรียน
 - 2.2.5 การนิเทศและติดตามผลการเรียนการสอน
- 2.3 การติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตรของโรงเรียน
 - 2.3.1 การติดตามประเมินผลการเตรียมการจัดหลักสูตรกลุ่ม
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในส่วนที่เกี่ยวกับ
สิ่งแวดล้อมศึกษา
 - 2.3.2 การติดตามประเมินผลการดำเนินการจัดหลักสูตรกลุ่ม
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในส่วนที่เกี่ยวกับ
สิ่งแวดล้อมศึกษา

คานิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้ความหมายของคำและข้อความที่ใช้ในการวิจัย เป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัย
จึงได้กำหนดความหมาย ดังนี้

การจัด หมายถึง การดำเนินการตามขั้นตอนของการเตรียมการ การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล เพื่อเกิดผลการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

สิ่งแวดล้อมศึกษา หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทุก ๆ ด้าน ที่มีอยู่โดยธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้เข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมทั้งหมดให้รู้สาเหตุและผลที่เกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความตระหนักที่จะรับผิดชอบ เกิดค่านิยมและเจตคติที่ดีในการที่จะปฏิบัติงานต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อดำรงรักษาสิ่งแวดล้อม ให้อยู่ในสภาพที่ดีที่สุด

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ หรือครูใหญ่ ที่ดำรงตำแหน่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูล ให้นักเรียนและครูผู้สอนใช้ประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการจัดหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูล ให้นักศึกษานิเทศก์ นักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรใช้ในการวางแผนเพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการจัดหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ให้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

การนำเสนอผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยลำดับขั้นตอนของการเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งรายละเอียดออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำนียามศัพท์ที่ประชาชนที่คาดว่าจะได้รับ การนำเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึง ทฤษฎี หลักการ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 กล่าวถึง วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 กล่าวถึง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 กล่าวถึง สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการทําวิจัยครั้งต่อไป